

Enhed
Jura og International

Sagsbehandler
Maria Schultz

Koordineret med

Sagsnr.
2021 - 6322

Doknr.
449395

Dato
24-08-2022

Høringsnotat

Høringsnotat til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love (Ændringer som følge af barnets lov, initiativet for adopterede børn, adoption uden samtykke fra fødslen, samvær med børn på kvindekrisecentre m.v. og fast-track for godkendelse af plejefamilier m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været i høring i perioden fra den 25. maj 2022 til den 24. juni 2022 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: 3F - Den Offentlige Gruppe, 6-Byerne, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Adoption & Samfund, Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Adoptionstrekanten, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Amnesty International, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Baglandet København, Baglandet Ålborg, Baglandet Vejle, Baglandet Århus, Bedsteforeningen, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Byretterne, Børnehjælpsdagen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnenes Bureau, Børneringen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Lærerforening, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Handicapforbund, Dansk Kvindesamfund, Dansk Psykolog Forening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Departementet for Børn, Unge og Familie (Grønland), Digitaliseringsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen, FABU, FADD – Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt selskab for Sundhedsplejersker, Familieretshuset, FOA – Fag og Arbejde, FBU - ForældreLANDSforeningen, Forældre og Fødsel, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Foreningen til støtte for Mødre og Børn, Foreningen Retssikkerhed i Familiens Trivsel (RIFT), Frivilligrådet, Godfar, HK Kommunal, HK Landsklubben, Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Joannahuset, Jordemoderforeningen, Julemærkefonden, Justitia, Jysk Børneforsorg, KFUM's Sociale Arbejde, KL, Kvinderådet, KVINFO, Kredsdommerforeningen, Kristelig Fagbevægelse, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen Børn og Samvær, Landsforeningen DUI-leg og virke, Landsforeningen af ungdomskoleledere, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Landsforeningen for børn og forældre, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsstyreområdet for Sociale Anliggender (Færøerne), Landsforeningen LEV, Ledernes Hovedorganisation, Livsværk, Lev uden Vold,

Lægeforeningen, Lær for Livet, Mandecentret, Mentorbarn, Mødrehjælpen, Plejefamiliernes Landsforening, Politiforeningen, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden i Grønland , Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsrevisionen, Rådet for etniske minoriteter, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Sand, Selveje Danmark, Sind, Sjældne Diagnoser, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialtilsynene, Socialt Lederforum, SUMH – Sammenslutningen af Unge med Handicap, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TABUKA , Tuba, Tænk tanken Adoption, Udbetaling Danmark, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund , Ungdommens Røde Kors , Ungdomskriminalitetsnævnet, Ungdomsringen, UNICEF Danmark, Vestre Landsret, Østre Landsret.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

2. Modtagne hørings svar

Der er indkommet hørings svar inden for fristen fra følgende høringsparter: Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Adoptionstrekanten, Ankestyrelsen, Danner, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Departementet for Børn, Unge og Familie (Grønland), Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker, Folketingets Rigsrevision, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer (FSD), Institut for Menneskerettigheder, Jordemoderforeningen, Politiforbundet, Rigshospitalet, Selveje Danmark, Socialpædagogerne, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Udbetaling Danmark, Ungdomskriminalitetsnævnet, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Herudover er der efter høringsfristen modtaget hørings svar fra Socialpædagogernes Landsforbund og Udbetaling Danmark.

Endelig er der modtaget hørings svar fra virksomheden Dataprocess.

Departementet for Børn, Unge og Familie (Grønland), Politiforbundet og Rigsrevisionen har afgivet hørings svar om, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget. Vestre Landsret og Østre Landsret har afgivet hørings svar om, at landsretterne ikke ønsker at udtale sig.

Alle hørings svar offentliggøres på Høringsportalen.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra hørings svarene.

Flere af hørings svarene indeholder bemærkninger til den generelle behandling af sager om adoption, både med og uden samtykke. I det omfang disse bemærkninger falder uden for lovforslaget, kommenteres de ikke i høringsnotatet, men de indgår i de løbende overvejelser om forbedring af adoptionslovgivningen.

3. Ændringer på baggrund af høringen

De modtagne hørings svar har givet anledning til følgende materielle ændringer i lovforslaget i forhold til det udkast, der blev sendt i høring:

- Der er foretaget en ændring af de foreslåede ændringer af reglerne om statsrefusion i særligt dyre enkeltsager i § 176 i serviceloven, således at kommunerne kan vælge at sammenlægge udgifterne til ungeindsats

og opretholdt anbringelse efter det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov med udgifterne til den unge efter serviceloven.

Der er herudover foretaget de nødvendige konsekvensændringer som følge af den kongelige resolution af 15. december 2022.

Der er endvidere for det første tilføjet ændringer af lov om frikommunenetværk, idet forsøg efter denne lovs § 14 c med lov nr. 2598 af 14. december 2021 blev forlænget til 31. december 2023, hvilket ved en fejl ikke var afspejlet i det udkast til lovforslag, der blev sendt i høring.

For det andet er tilføjet en bestemmelse til serviceloven, som skal sikre, at det i lighed med efter gældende ret er muligt for unge med funktionsnedsættelser, der har været visiteret til et særligt klubtilbud, at blive i klubtilbuddet, efter at de fylder 18 år.

For det tredje er tilføjet yderligere forslag til ændringer af ungdomskriminalitetsloven i lovforslagets § 32, nr. 12, 13 og 18, grundet Folketingets vedtagelse af lov nr. 897 af 21. juni 2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love.

Endelig er til lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilføjet en kodificering af praksis vedrørende Ankestyrelsens prøvelse.

4. Hovedpunkter i høringssvarene

Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker bemærker, at selskabet finder lovforslaget meget positivt ud fra barnets perspektiv.

4.1. Adoption uden samtykke inden fødslen

Socialpædagogerne anfører, at en tvangsadoption normalt er en lukket adoption uden mulighed for kontakt med forældrene og andre nære slægtninge, og at det er et voldsomt indgreb at fjerne et barn uden at have haft mulighed for at teste og udvikle forældrenes forældreevne. Hertil kommer, at adoption uden samtykke i praksis altid indebærer, at barnets kontakt med sine forældre afskæres, hvilket ikke er bedst for barnet. *Adoptionstrekanten* har udtalt sig på linje hermed.

Selveje Danmark foreslår, at man i stedet for at lempe kravene til adoption uden samtykke i højere grad koncentrerer sig om at udvikle bedre anbringelser med færre konflikter og sammenbrud, som sikrer, at anbragte børn får stabile og gode liv. Videre er *Selveje Danmark* bekymret for, at økonomi i praksis kommer til at spille en for stor rolle sådan, at tvangsadoption bliver en mulighed for kommunale besparelser. *Selveje Danmark* efterlyser oplysninger om, i hvor mange flere sager tvangsadoption efter forslaget vil skulle overvejes, og en vurdering af om der i dag er et tilstrækkeligt antal mulige adoptanter. *Socialpædagogerne* og *Adoptionspolitisk Forum* har udtalt sig på linje hermed.

Foreningen af Døgn- og Dagtilbud forudser, at forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen vil resultere i en stigning i antallet af sager, hvor adoption skal overvejes, hvilket kan skabe utryghed og mistillid blandt forældre og i sidste ende resultere i, at børnene ikke får den rette hjælp og støtte i tide, fordi forældre ikke "tør" spørge om hjælp mv. Dermed øges risikoen for, at forældre rejser til udlandet for at undgå en eventuel adoption. *Socialpædagogerne* og *Jordemoderforeningen* har udtalt sig på linje hermed.

Dansk Psykolog Forening oplyser i relation til forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen, at foreningen af hensyn til det lille barns tidlige tilknytningsmuligheder umiddelbart kan følge tankegangen bag forslaget, navnlig i særlige, oplagte tilfælde.

Adoptionspolitisk Forum anfører, at adoption ikke er løsningen på et dårligt plejesystem. Foreningen støtter ikke, at adoptioner kan foretages før fødslen. Foreningen henviser bl.a. til, at udvikling af forældreegnethed kan ske helt op til fødsel, og at den kan udvikle sig markant over tid. Det er derfor forkert at vurdere manglende forældreevne uden en efterfødselsobservation, også selvom det drejer sig om forældre, der åbenlyst ikke tidligere har kunnet tage vare på deres børn. Endelig mener foreningen ikke, at retten til kontakt med oprindelig familie bør fjernes, og foreningen foreslår, at barnet tarv repræsenteres via en upartisk instans som f.eks. en børneombudsperson.

Jordemoderforeningen er enig i, at den første tid i et barns liv er af stor betydning for barnets videre udvikling, men foreningen vil gerne påpege, at denne periode tager sin begyndelse allerede ved undfangelsen. Det miljø, som fosteret vokser i, er således af afgørende betydning for barnet. Et højt stressniveau hos den gravide kvinde risikerer at medføre livslange mén hos barnet, herunder påvirkning af barnets kognitive udvikling. Det er derfor altafgørende, at indsatsen i svangreomsorgen er af en sådan karakter, at der i videst muligt omfang etableres et tillidsforhold mellem jordemoder/anden sundhedsperson og den gravide, der sikrer, at kvinden modtager den nødvendige støtte. I modsat fald er der risiko for, at de gravide udebliver fra svangreundersøgelser m.v., hvorved fosteret netop ikke får den bedst mulige start på livet. Samtidig påpeger foreningen, at der er behov for, at adoptivforældrenes kompetencer styrkes. Endelig fremhæver foreningen kvindens selvbestemmelsesret over egen krop, hvilket indebærer, at så længe fosteret ligger i morens mave, har hun suveræniteten over egen krop. *Adoptionstrekanten* har udtalt sig på linje hermed.

Dansk Socialrådgiverforening er bekymret for de stærke forventninger, der er til, at det nyfødte barn ved lovændringen kan komme direkte i deres adoptionsfamilie, hvilket foreningen ikke finder realistisk. Foreningen er også bekymret for, at adoptionsprocessen bliver forhastet, og at der derfor træffes indgribende afgørelser på et mindre oplyst grundlag. Foreningen peger i den forbindelse på, at behandlingen af nogle adoptionssager tager lang tid, fordi fastsættelse af faderskabet trækker ud. Foreningen foreslår derfor, at der etableres et fast-track i Familieretshuset for behandling af faderskabssager i sager om adoption, og at Familieretshuset kan påbegynde en faderskabssag inden barnets fødsel efter anmodning fra de sociale myndigheder, når kommunen ønsker at rejse en sag om adoption.

Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) er positivt indstillet i forhold til forslaget om at give mulighed for adoption uden samtykke inden fødslen. Det vil efter foreningens opfattelse i de fleste sager, hvor der indstilles til adoption uden samtykke, være relativt tydeligt, at der ikke er nogen forældreevne, allerede før barnet er født. Det vil være af stor betydning for barnet, hvis der inden fødslen, som foreslået, kan indledes sag om – eller i bedste fald træffes en afgørelse om – adoption, således at der allerede ved fødslen er klarhed over retstilstanden for den nyfødte.

Det er *Adoptionsnævnets* forventning, at forslaget om adoption uden samtykke inden barnets fødsel vil medføre en stigning i antallet af børn, som bliver

frigivet til adoption. Nævnet er derfor bekymret for at komme til at stå i den situation, at der mangler adoptanter til det stigende antal børn, der bortadopteret i Danmark. Nævnet bemærker endvidere, at matchningen af barnet først kan sættes i gang efter fødslen, og det forudsætter, at der er oplysninger om det konkrete barn, og det tager tid at fremskaffe. Barnet vil derfor stadig have et skift fra plejefamilie til adoptivfamilie. Til brug for vurderingen af hvilken godkendt adoptant der skønnes bedst egnet til at adoptere det pågældende barn, foretager det pædiatriske medlem af Adoptionsnævnet en gennemgang af sagen. Uanset om barnet frigives til adoption inden fødslen, vil matchningen af barnet således først kunne foretages, når der efter fødslen er tilstrækkelige oplysninger til at udarbejde en pædiatrisk vurdering af barnet. Tilsvarende for så vidt angår en vurdering af, om barnet vil have gavn af at blive adopteret. Videre bemærker nævnet, at vurderingen af, om et barn falder inden for godkendelsesrammen, sker på baggrund af en konkret og individuel vurdering af de oplysninger, der foreligger om barnets fysiske samt psykiske tilstand, sammenholdt med de usikkerhedsfaktorer, der måtte være i det konkrete tilfælde. Hvis forhold hos barnet konkret vurderes at medføre, at barnet ikke har et normalt udviklingspotentiale, eller der er en betydelig risiko herfor, vil der skulle tages hensyn til, at barnet falder uden for de almindelige godkendelsesrammer. Nævnet understreger derfor, at det er meget vigtigt, at der er et tilstrækkeligt grundlag for at udarbejde de fornødne pædiatriske vurderinger. *Familieretshuset* har påpeget tilsvarende problemstillinger i relation til godkendelsesrammerne.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet skal indledningsvist understrege, at der med forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen ikke skabes et nyt selvstændigt initiativ til beskyttelse af udsatte børn. Der er alene tale om justering af den gældende ordning med henblik på at fremskynde behandlingen af disse adoptionssager sådan, at barnet så hurtigt som muligt kan flytte til sin nye familie. Ordningen har således fokus på barnets ret til at vokse op i sin egen familie og ikke i en plejefamilie. Forslaget ændrer ikke betingelserne for adoption uden samtykke og medfører således ikke en lempelse i adgangen til at gennemføre denne type adoptioner.

Efter § 9, stk. 3, i adoptionsloven kan adoption uden samtykke meddeles, hvis betingelserne for anbringelse af barnet uden for hjemmet uden samtykke er opfyldt, og det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være bedst for barnet. I forhold til bekymringen om et eventuelt økonomisk incitament for kommunerne til at søge anbragte børn bortadopteret bemærkes, at adoptionsafgørelsen ikke træffes af kommunalbestyrelsen, men af Ankestyrelsen, hvis afgørelse kan indbringes for domstolene. Afgørelserne træffes således af uafhængige myndigheder.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, vil det i praksis navnlig kunne finde anvendelse i relation til børn, hvis forældre på grund af svære kroniske psykiske lidelser, svære personlighedsforstyrrelser eller mental retardering har en så begrænset forældreevne, at de aldrig vil kunne tage vare på barnet. Der er således tale om situationer, hvor kommunalbestyrelserne allerede i dag har pligt til inden fødslen at overveje relevante initiativer som eksempelvis anbringelse eller adoption af barnet med eller uden samtykke. Med forslaget får kommunalbestyrelsen mulighed for allerede inden fødslen at følge op på disse overvejelser ved at indlede sag om frigivelse af barnet til adoption.

Det er understreget i bemærkningerne til lovforslaget, at afgørelser om adoption uden samtykke inden fødslen er meget indgribende, og at de træffes på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, da der i sagens natur hverken foreligger oplysninger om barnet eller om forholdet mellem barnet og forældrene, ligesom myndighederne ved afgørelsen reelt aldrig har arbejdet for genforening mellem barnet og forældrene. Dette indebærer, at der vil blive stillet meget store krav til grundlaget for afgørelsen, og det vil skulle sikres, at Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter FN's konvention om barnets rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention overholdes, jf. punkt 4.2. Hvis der er mulighed for, at forældrenes forældreevne forbedres efter fødslen, vil betingelserne for at træffe afgørelse om frigivelse til adoption inden fødslen ikke være opfyldt.

Det er grundtanken i forslaget, at i de situationer, hvor adoption af barnet vil være den bedste løsning, bør barnet hurtigst muligt efter fødslen flytte til sin nye blivende familie og knytte sig til den i stedet for – som i dag – at skulle tilbringe de første måneder hos en midlertidig plejefamilie.

Den omstændighed, at forslaget i praksis muligvis alene vil blive anvendt i få sager, betyder ikke, at forslaget ikke er nødvendigt og relevant for beskyttelsen af de omhandlede børn. Forslaget vil således give de børn, der er omfattet af det, mulighed for en bedre start på livet.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil der kunne opstå situationer, hvor det vil være nødvendigt i en kortere periode at anbringe barnet uden for hjemmet. Med henblik på at begrænse dette tidsrum vil det i bemærkningerne til forslaget blive præciseret, at de involverede myndigheder inden for rammerne af den foreslåede bestemmelse skal have fokus på at koordinere behandlingen af sagerne og at fremme de nødvendige sagsskridt mest muligt. Selvom det således i konkrete situationer ikke vil være muligt at gennemføre adoptionen fra fødslen, vil forslaget dog kunne gøre det muligt at placere barnet midlertidigt hos de kommende adoptanter inden tre måneder efter fødslen.

Ministeriet kan i den forbindelse videre oplyse, at det fremgår af § 4 i børneloven, at inden barnets fødsel kan sag om faderskab og medmoderskab rejses af moderen eller af Familieretshuset. Hvis en kommunalbestyrelsen inden fødslen påtænker at indlede en sag om adoption uden samtykke, vil kommunalbestyrelsen kunne rette henvendelse til Familieretshuset sådan, at Familieretshuset inden fødslen vil kunne indlede sag om faderskab og medmoderskab. Det kan oplyses, at der også efter den gældende ordning opstår sager, hvor det af hensyn til adoption af barnet er nødvendigt hurtigt at få afklaret faderskabet eller medmoderskabet til barnet. Familieretshuset er opmærksom på disse sager, og der er derfor ikke behov for lovgivningsmæssigt at etablere en fast-track ordning til behandlingen af disse sager.

Med hensyn til Adoptionsnævnets forventning om, at forslaget vil medføre en stigning i antallet af børn, som bliver frigivet til adoption, bemærkes, at ministeriet forventer, at den foreslåede bestemmelse alene vil blive anvendt i få sager. Ministeriet kan videre oplyse, at der er løbende opmærksomhed på antallet af ansøgere til national adoption, og at der er etableret mulighed for, at man som godkendt adoptionsansøger kan stå på venteliste til både national og international adoption.

Med hensyn til styrkelse af adoptivforældrenes kompetencer kan det oplyses, at det følger af § 25 d i adoptionsloven, at ved en adoption, hvor adoptanten er blevet godkendt som adoptant, skal adoptanten som udgangspunkt modtage adoptionsrådgivning umiddelbart før og efter, at det barn, som skal adopteres, tager ophold hos adoptanten. Derudover er der adgang til rådgivning via Ankestyrelsens PAS-rådgivere, indtil barnet fylder 18 år.

Det følger af § 20 a i forældreansvarsloven, at når et barn er adopteret, kan der efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsættes samvær eller anden form for kontakt med disse, navnlig hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden form for kontakt med den, som anmoder om fastsættelse af samvær m.v. Bestemmelsen finder også anvendelse, når barnet er blevet adopteret efter reglerne om adoption uden samtykke. Efter lovens §§ 1 og 4 skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række i alle forhold, som er omfattet af loven. Endvidere skal afgørelser efter loven træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold. Det bemærkes, at de grunde, der fører til at gennemføre en adoption uden samtykke, ofte vil være grunde, der taler imod, at det vil være til barnets bedste at fastsætte samvær med forældrene.

Afgørelser efter § 20 a i forældreansvarsloven træffes af familieretten eller Familieretshuset. Familierettens afgørelse kan ankes til landsretterne, mens Familieretshusets afgørelser kan prøves af domstolene.

Med hensyn til forbedringer af behandling af sager om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet henvises til det fremtidigt fremsatte forslag til barnets lov.

Endelig bemærkes, at Ankestyrelsen har foreslået, at behandlingen af retssager om adoption uden samtykke ændres, og at antallet af opfølgingsrapporter øges. Disse forslag falder uden for rammerne for nærværende lovforslag, men vil blive overvejet ved fremtidige ændringer på området.

4.2. Menneskeretlige aspekter af afgørelser om adoption uden samtykke inden fødslen

Institut for Menneskerettigheder har anført, at forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen bør udgå af lovforslaget. Instituttet har henvist til, at det er instituttets vurdering, at forslaget vil bringe Danmark på kant med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Instituttet har nærmere anført, at den foreslåede bestemmelse vedrører retten til familieliv, der er en fundamental menneskerettighed, som navnlig er beskyttet gennem artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, artikel 9 og 16 i FN's konvention om barnets rettigheder (Børnekonventionen) og artikel 7 i EU's Charter om grundlæggende rettigheder.

Instituttets vurdering af lovforslaget bygger på de høje krav til beslutningsprocessen, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) stiller, og som afspejler, at der er tale om det mest vidtgående og definitive indgreb i retten til familieliv, som staten har til rådighed.

EMD har en langvarig praksis for, at adskillelse af barnet og dets forældre som hovedregel skal være en midlertidig foranstaltning, og at barnet og forældrene har ret til støtte med henblik på genforening af familien. Endvidere skal myndighederne have overvejet, om alternative foranstaltninger vil være tilstrækkelige, inden de adskiller familien. Hertil kommer, at myndighederne kun må træffe beslutning om at adskille familien allerede ved barnets fødsel, hvis der foreligger ekstraordinære omstændigheder. Derfor har EMD fastslået, at adoption uden samtykke kun er tilladt under meget ekstraordinære omstændigheder.

Videre stiller EMD bl.a. krav om, at der skal foreligge relevante og aktuelle oplysninger om barnet og om dets relation til sine forældre. Instituttet vurderer, at det vil være yderst vanskeligt at leve op til disse krav, hvis adoptionsbeslutningen træffes inden fødslen. I disse situationer vil der i sagens natur ikke foreligge oplysninger om barnets samvær med og tilknytning til sine forældre, og der vil heller ikke foreligge nærmere oplysninger om dets sårbarhed, behov og lignende.

Instituttet peger på, at ministeriet selv anerkender, at afgørelsen vil blive truffet på et ufuldstændigt grundlag, da der hverken vil foreligge oplysninger om barnet eller relationen mellem barn og forældre. Ministeriet anfører, at afgørelsen om adoption uden samtykke inden fødslen kun vil kunne træffes under "helt særlige omstændigheder". Ministeriet beskriver, hvornår bestemmelsen vil kunne anvendes, men beskrivelsen af anvendelsesområdet er så bred, at bestemmelsen vil omfatte langt de fleste sager, hvor adoption uden samtykke i dag overvejes. De fleste af de nuværende sager er således kendetegnet ved, at forældrene har mentale eller psykiske handicaps, har andre anbragte eller bortadopterede børn og/eller trods støtte ikke har udvist interesse for eller evne til at udvikle deres forældreevne. Som ministeriet udlægger bestemmelsen i lovbemærkningerne, vil den ikke kun omfatte de helt særlige tilfælde, men langt de fleste sager, hvor adoption uden samtykke i dag bruges. Dette øger risikoen for, at bestemmelsen vil krænke barnets eller forældrenes ret til familieliv.

Efter instituttets vurdering vil det hensyn, reglerne skal varetage – at undgå at barnet først skal anbringes i en plejefamilie – ikke være tilstrækkeligt tungtvejende til, at det kan begrunde, at der træffes en så vidtgående afgørelse om tvangsbortadoption på et ufuldstændigt grundlag. Ministeriet erkender også, at selv i de sager, hvor der træffes afgørelse om adoption uden samtykke inden fødslen, kan det være nødvendigt at anbringe barnet i en kortere periode inden adoptionen.

Endvidere anfører instituttet, at ministeriet hæfter sig ved, at der ikke foreligger nogen sager fra EMD om beslutninger truffet om adoption uden samtykke inden fødslen. Instituttet peger på, at EMD imidlertid har behandlet flere sager om anbringelse uden samtykke af børn umiddelbart efter fødslen og udtalt, at et sådant indgreb kræver ekstraordinært tvingende grunde. Dette må gøre sig gældende med endnu større styrke for beslutninger om adoption uden samtykke inden fødslen, da det er et mere vidtgående og definitivt indgreb i retten til familieliv.

Ministeriets udlægning af EMD's praksis er ifølge instituttet desuden misvisende. Ministeriet anfører, at "Domstolen har [...] understreget, at myndighederne under alle omstændigheder har pligt til at træffe afgørelse om adoption ud fra, hvad der vil være den bedste løsning for barnet", og henviser til Strand Lobben-dommen. Ministeriet undlader at nævne, at EMD i sammen

dom netop kritiserede de norske myndigheder for ensidigt at fokusere på barnets interesser uden at forsøge at forlige barnets og forældrenes interesser og for ikke seriøst at overveje muligheden for, at barnet kunne genforenes med sine forældre.

Efter instituttets opfattelse vil der således være væsentlig risiko for, at EMD vil fastslå, at en afgørelse om adoption uden samtykke truffet inden fødslen vil udgøre en krænkelse af barnets og forældrenes ret til familieliv, idet en sådan afgørelse vil hvile på et ufuldstændigt grundlag, hvor der både mangler viden om barnet og om barnets relation til sine forældre, og idet kommunerne allerede har værktøjer til rådighed, som giver dem mulighed for at skabe tryghed og stabilitet omkring barnet fra fødslen, for eksempel ved at bestemme, at et barn, der er under 1 år gammelt, skal være anbragt i tre år uden mulighed for genbehandling.

Foreningen af Døgn- og Dagtilbud, Socialpædagogerne, Selveje Danmark og Adoptionspolitisk Forum har udtalt sig på linje hermed. Sidstnævnte har supplerende anført, at ved at gennemføre fuldt lukkede adoptioner lever Danmark ikke op til sin forpligtelse om at arbejde for genforening af familien.

Ministeriets bemærkninger

Instituttet lægger i sin vurdering af forslaget navnlig vægt på, at kommunerne gennem reglerne om anbringelse uden for hjemmet har mulighed for at skabe tryghed og stabilitet omkring barnet fra fødslen, for eksempel ved at bestemme, at barnet skal være anbragt i tre år uden mulighed for genbehandling.

Ministeriet bemærker, at instituttet herved ikke tager højde for, at det efter forslaget vil være en betingelse for adoption uden samtykke inden fødslen, at "det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være bedst for barnet." En anbringelse som beskrevet af Instituttet vil alene beskytte barnet på kort sigt, men vil ikke sikre barnets opvækst i en situation, hvor forældrene reelt er uden forældreevne. Anbringelsen vil således ikke varetage barnets bedste, som efter ministeriets opfattelse må være at kunne vokse op i sin egen familie og ikke i en plejefamilie.

I vurderingen af forslaget tager instituttet ikke hensyn til barnets selvstændige ret til at have et familieliv, der ikke er baseret på et plejeforhold. Det er således ministeriets vurdering, at det vil stride mod barnets bedste, hvis myndighederne i situationer som de omhandlede undlader at give barnet mulighed for at have sin egen familie.

Instituttets vurdering af forslaget bygger også på en antagelse om, at afgørelser, der træffes efter den foreslåede bestemmelse, ikke vil leve op til de høje krav til beslutningsprocessen, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol stiller. Ministeriet er ikke enig i den antagelse. Det skyldes, at der allerede er etableret et system, der sikrer, at de omhandlede sager behandles grundligt, og at dette system styrkes gennem det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov, bl.a. gennem pligten til at inddrage den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i sagerne.

Hertil kommer, at det klart fremgår af lovbemærkningerne, at det ved alle afgørelser, der træffes efter den foreslåede bestemmelse, vil skulle sikres, at Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter FN's konvention om barnets rettigheder og Den Europæiske

Menneskerettighedskonvention er overholdt. Viser det sig under behandlingen af en adoptionssag, at det ikke kan godtgøres, at betingelserne for adoption er opfyldt, herunder at Danmarks internationale forpligtelser er overholdt, vil konsekvensen være, at myndighederne enten undlader at træffe afgørelse om adoption eller udsætter sagen på nærmere undersøgelser. Dette gælder på alle stadier af sagsbehandlingen.

I lyset af instituttets bemærkninger har ministeriet dog præciseret lovbemærkningerne sådan, at det fremgår klarere, at adoption uden samtykke inden fødslen forudsætter, at der foreligger ekstraordinære omstændigheder, og at sagsbehandlingen er tilsvarende grundig.

Endelig bemærkes, at adoptioner uden samtykke ikke er lukkede, idet § 20 a i forældreansvarsloven giver mulighed for at fastsætte samvær med et barn efter adoption. Der henvises til beskrivelsen af bestemmelsen i punkt 4.1.

4.3. Midlertidig placering ved adoption uden samtykke

Dansk Socialrådgiverforening foreslår, at forslaget om, at midlertidig placering efter § 32 a stk. 1, i adoptionsloven også skal omfatte familieadoptioner, udgår. Foreningen henviser til, at der ikke er behov for forslaget, da de omhandlede børn allerede i dag vil bo hos eller kan placeres i den familie, de skal familieadopteres af. Foreningen henviser endvidere til, at den er bekymret for, at forslaget vil lempe betingelserne om adoption uden samtykke, og at det vil kunne bruges til at lægge hindringer i vejen for en ønsket fremmedadoption – eller trække en sådan i langdrag.

Ministeriets bemærkninger

Der vil kunne opstå situationer, hvor et barn, der er frigivet til adoption uden samtykke efter § 9, stk. 3, i adoptionsloven, fordi forældrene er ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, har nære slægtninge, der gerne vil adoptere barnet efter reglerne om familieadoption. I så fald kan adoptionen gennemføres, hvis det i overensstemmelse med § 2 i adoptionsloven må antages, at det er bedst for barnet at blive adopteret af dette familiemedlem. Når barnet i disse situationer ikke skal adopteres af en godkendt adoptant, men efter reglerne om familieadoption, kan barnet efter gældende ret ikke placeres midlertidigt hos adoptanten efter § 32 a i adoptionsloven, men må forblive anbragt efter servicelovens regler herom.

Af hensyn til barnets bedste er det derfor nødvendigt at ændre § 32 a i adoptionsloven som foreslået.

4.4. Netværksadoption

Dansk Socialrådgiverforening mener ikke at der er behov for forslaget om at udvide familieadoptioner til også at omfatte familier, der er godkendt som netværkspleje/plejefamilier. Foreningen henviser til, at der allerede i dag i vidt omfang kan laves en familieadoption til de ønskede netværksplejefamilier.

Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) formoder, at forslaget vil skulle omhandle situationer, hvor netværksplejefamilien undtagelsesvist har fået en godkendelse som netværksplejefamilie, selvom familien endnu ikke har gennemført det lovpligtige kursusforløb.

Ministeriets bemærkninger

Det fremgår af § 1, nr. 3, i adoptionsbekendtgørelsen, at ved familieadoption forstås en adoption, hvor ansøgeren adopterer et barnebarn, et søskendebarn

eller en søskende, en adoption af et barn under 18 år af forældre, som ansøgeren gennem nært og længerevarende bekendtskab eller et særligt knyttet til, en adoption af et barn, som ansøgeren har et særligt tilknytningsforhold til, og en adoption af et plejebarn. Begrebet familieadoption anvendes således også i situationer, hvor barnet ikke har en egentlig familiemæssig tilknytning til adoptanten. Efter § 4 a, stk. 2, i adoptionsloven kan en familieadoption gennemføres uden, at adoptanten skal være godkendt og inden godkendelsen skal have gennemført et kursusforløb.

Efter det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov kan et barn anbringes i en netværksplejefamilie. Dette kræver, at der er tale om barnets familie eller netværk, som har en tilknytning til barnet, der ikke er baseret på en professionel relation.

Kravet til tilknytning er lempeligere ved godkendelse som netværksplejefamilie end tilknytningen ved familieadoption. Af hensyn til fleksibiliteten i behandlingen af adoptionssager bør mulighederne for at adoptere et barn gennem reglerne om familieadoption udvides til også at omfatte situationer, hvor der allerede er etableret en så nær relation mellem barnet og adoptanten, at adoptanten kan godkendes som netværksplejefamilie for barnet. Adoptanten skal således alene opfylde godkendelsesbetingelserne, men skal ikke være godkendt som netværksplejefamilie. Adoptanten skal heller ikke have gennemført det kursus, som en netværksplejefamilie skal gennemføre for at få et barn i pleje.

4.5. Initiativret for adopterede børn

Socialpædagogerne bemærker i relation til den foreslåede initiativret for nationalt adopterede børn til at anmode Familieretshuset om at igangsætte en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge, at der ikke i nogen af adoptionerne i 2021 er fastsat samvær eller kontakt med forældre eller andre familiemedlemmer. Foreningen foreslår, at lovgivningen ændres sådan, at adopterede børn og unge har en klar ret til at kende deres slægtninge og helst fra fødslen, så længe barnets tarv prioriteres først. Foreningen henviser til, at selv om forældre ikke kan være far og mor på den måde, de fleste forstår rollen, så er det vigtigt, at de spiller en rolle i børnenes liv. Udgangspunktet er altid børnene, og det er for deres skyld, at de biologiske forældre skal være en del af deres liv, hvis det overhovedet er muligt i forhold til barnets tarv.

Adoptionspolitisk Forum finder det fuldstændigt uacceptabelt at fratage den adopterede sin basale ret til at have kontakt med sin oprindelige familie, når denne er kendt. Foreningen foreslår, at man tilgår problematikken omvendt og dermed giver den adopterede mulighed for fra 12 år at frasige sig kontakten. Foreningen foreslår videre, at bestemmelsen udvides til også at omfatte internationale adoptioner.

Institut for Menneskerettigheder anser det for positivt, at ministeriet foreslår at give adopterede børn ret til at anmode Familieretshuset om, at der iværksættes en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og dets slægt. Instituttet henviser navnlig til, at artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention også omfatter retten til identitet og til at kende sine forældre. Instituttet hæfter sig ved, at forslaget er begrænset til børn, der er adopteret gennem en national fremmedadoption, og som er fyldt 12 år. Efter instituttets opfattelse vil den nye rettighed imidlertid også være relevant for børn, som kender deres slægt, men som har svært ved selv at skabe kontakt til dem. Instituttet anfører, at ministeriets begrundelse for at begrænse denne

rettighed til børn, som er fyldt 12 år, er den mulige følelsesmæssige kompleksitet, processen vil kunne rumme, og hvordan den vil kunne påvirke barnet. Institutet peger i den forbindelse på, at ministeriet samtidig i det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov foreslår at sænke aldersgrænsen fra 12 år til 10 år for barnets ret til at klage over forskellige beslutninger, bl.a. hjemgivelse af barnet til dets forældre. Sådanne beslutninger må også være svære for barnet, og lovudkastene indeholder ikke nogen begrundelse for, hvorfor aldersgrænserne skal være forskellige. Institutet anbefaler på denne baggrund, at den foreslåede initiativret udvides til også at omfatte andre adoptionsformer og til også at omfatte yngre børn, for eksempel børn ned til 10 år.

Dansk Socialrådgiverforening støtter forslaget om barnets initiativret, da forslaget efter foreningens opfattelse fremmer den åbenhed i adoptioner, som foreningen finder vigtig for børn og unge. *Dansk Psykolog Forening* har ikke konkrete bemærkninger til forslaget om bortadopterede børns initiativret med henblik på kontakt/samvær med deres biologiske familie.

Ministeriets bemærkninger

Formålet med den foreslåede initiativret for børn, der er adopteret ved fremmedadoption i Danmark, er at sikre dem adgang til at påvirke deres egen situation i forhold til de oprindelige forældre og andre slægtninge gennem en selvstændig ret til at tage initiativ til at søge tilbage til deres rødder, uden at skulle have tilladelse til det fra adoptanterne.

Skabes der kontakt, kan den fremadrettet foregå på aftalebasis. Er der ikke enighed om kontakten, vil barnets oprindelige forældre og andre slægtninge efter § 20 a i forældreansvarsloven kunne søge om fastsættelse af samvær eller anden kontakt. Der henvises til punkt 4.1.

Med hensyn til aldersgrænsen på 12 år i den foreslåede initiativret og forskellen mellem den og den foreslåede aldersgrænse på 10 år i det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov for at have partsstatus og dermed bl.a. kunne påklage afgørelser om anbringelse bemærkes, at omdrejningspunktet for de pågældende afgørelser efter det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov er barnets hverdag. Denne klageret m.v. medfører ikke direkte ændringer af barnets forhold, da klageretten m.v. alene indebærer, at en myndighed skal (gen)overveje sagen.

Den foreslåede initiativret drejer sig om helt andre aspekter af barnets liv, nemlig etablering af kontakt med personer, som barnet ikke kender eller alene har begrænset kendskab til. Etablering af en sådan kontakt vil kunne betyde store ændringer af barnets situation, herunder af barnets forhold til sine adoptivforældre. Det er ministeriets opfattelse, at overvejelser herom vil forudsætte en større modenhed hos barnet, hvorfor aldersgrænsen foreslås sat til 12 år.

Endelig fastholder ministeriet, at den foreslåede initiativret bør afgrænses til nationalt adopterede. Dette skyldes, at den alene bør omfatte situationer, hvor de geografiske forhold normalt ikke udgør en praktisk hindring i forhold til at skabe kontakt mellem den adopterede og de oprindelige slægtninge.

4.6. Samvær med børn på kvindekrisecentre m.v.

Danner kan tilslutte sig forslaget om samvær på kvindekrisecentre m.v. *Danner* er enig i, at der ikke må opstå tvivl om hverken mulighederne for at beskytte barnet mod en voldelig forælder eller myndighedernes pligt til at sætte

barnets bedste først. Det bør derfor være helt klart, at hensynet til barnet og barnets bedste også i disse situationer skal stå over andre hensyn, herunder også over hensynet til den anden forælders mulighed for at have kontakt med barnet. Til udbygning af dette foreslår Danner, at det lovfæstes, at Familieretshuset skal behandle de omhandlede sager inden for en meget kort frist, fx en 3 ugers frist som i § 39 a i forældreansvarsloven. Danner bekræfter, at visitationsarbejdet på et kvindekrisecenter er koncentreret om en grundig visitationssamtale med kvinden, der ofte foretages af fagpersonale, der har viden om vold og erfaring med at behandle voldsproblematikker, og som er opmærksom på behovet for beskyttelse af kvinder og børn. Der foretages endvidere løbende re-visitationer for at vurdere, om opholdet på kvindekrisecenteret fortsat er berettiget. Hvis en kvinde ikke længere opfylder betingelserne for opholdet, træffer lederen afgørelse om, at kvinden skal udskrives fra kvindekrisecenteret. Danner påpeger dog, at der af hensyn til beskyttelsen af barnet også ofte er behov for, at den forælder, der er indskrevet på krisecenter, får tillagt midlertidig eneforældremyndighed over barnet. Danner henviser navnlig til, at ved fælles forældremyndighed forekommer der situationer, hvor der skal indhentes samtykke fra den anden forælder til dispositioner vedrørende barnet.

Dansk Psykolog Forening er optaget af, at børn skal beskyttes mod vold og overgreb, og beskyttelsehensyn vejer derfor afgørende tungt i spørgsmål om samvær og kontakt efter forældreansvarsloven. Foreningen påpeger dog, at forslaget om suspension af samvær og kontakt mellem børn på krisecenter og den anden forælder ved vold eller trussel herom vil kunne føre til u hensigtsmæssig afbrydelse af en for barnet vigtig relation. Foreningen henviser til, at det ikke sjældent senere viser sig, at den på tidspunktet for krisecenterophold frygtede vold m.v. ikke havde den befrygtede indvirkning eller omfang. Foreningen peger på, at der i disse sager i stedet træffes afgørelse om overvåget samvær.

Foreningen af Døgn- og Dagtilbud ser positivt på forslaget og anfører, at forslaget vil være en forbedring i forhold til, at barnets bedste sikres, og at tvivlen kommer barnet til gode frem for samværsforælderen. Foreningen ser gerne, at det biologiske princip om, at barnets bedste sikres gennem kontakt til begge forældre, ikke gør sig gældende, hvis den ene forælder er voldelig.

Familieretshuset efterlyser præcisering af, hvad der kræves for, at det "godtgøres..., at ophold på et krisecenter skyldes vold eller trusler om vold fra den anden forælder", navnlig i relation til indholdet af krisecentererklæringerne. Familieretshuset henviser til, at der er tale om en meget indgribende foranstaltning, hvorfor der er særlig grund til at foretage en grundig vurdering. Familieretshuset efterlyser videre afklaring af, hvordan situationen skal håndteres, hvis en anmeldelse til politiet af vold m.v. fører til påtaleopgivelse, straf og sigtelse m.v.

Ministeriets bemærkninger

Ved afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i § 29 b i forældreansvarsloven vil der skulle findes en afbalanceret løsning på de modsatrettede hensyn til på den ene side at beskytte barnet mod vold og på den anden side at undgå, at barnets kontakt med den anden forælder afbrydes, uden at der er behov for det. Det er i lovbemærkningerne præciseret, at i situationerne, hvor der er tvivl om barnets bedste, vil det kunne bestemmes, at samværet i en periode skal foregå under overvågning.

Den foreslåede bestemmelse i § 29 b i forældreansvarsloven vil ikke finde anvendelse, hvis en anmeldelse til politiet af vold m.v. inden afgørelsen fører til påtaleopgivelse, frafald af sigtelsen m.v. En afgørelse truffet efter den foreslåede bestemmelse vil ikke bortfalde, selvom anmeldelsen til politiet af vold m.v. fører til påtaleopgivelse, frafald af sigtelsen m.v., men samværsforælderen vil under henvisning til politiets afgørelse kunne søge om fastsættelse af midlertidigt samvær under den fortsatte behandling af sagen. Den foreslåede bestemmelse vil ikke finde anvendelse ved afgørelsen af denne ansøgning. Dette er præciseret i lovbemærkningerne.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene at sikre barnet en umiddelbar beskyttelse mod en voldelig forælder, når barnet opholder sig på et krisecenter. Det vil være en for indgribende foranstaltning at udvide anvendelsesområdet for bestemmelsen til også at omfatte ophævelse af fælles forældremyndighed. Den pågældende forælder har i stedet mulighed for at søge om midlertidig eneforældremyndighed under en sag om ophævelse af fælles forældremyndighed. Ved en sådan afgørelse om midlertidig forældremyndighed vil det forhold, at barnet opholder sig på kvindekrisecenteret, indgå i den almindelige vurdering af barnets bedste.

Med hensyn til beskyttelsen af børn mod voldelige forældre henvises til § 4 a i forældreansvarsloven om ophævelse af samvær m.v. med en forælder, der er idømt en ubetinget fængselsstraf for grov vold m.v.

Ministeriet finder ikke, at der er behov for at fastsætte en frist for behandlingen af sager efter den foreslåede bestemmelse. Det skyldes, at der er tale om midlertidige afgørelser, som skal behandles hurtigt, og at der bør være mulighed for at prioritere disse sager sammen med andre midlertidige afgørelser, fx om ophævelse af samvær på grund af vold i situationer, hvor barnet ikke opholder sig på et kvindekrisecenter.

Som det fremgår af lovbemærkningerne vil den foreslåede bestemmelse kun finde anvendelse, hvis det godtgøres, at opholdet på krisecenteret skyldes vold eller trusler om vold fra den anden forælder, og det derfor umiddelbart anses for bedst for barnet ikke at have kontakt med den anden forælder. Dette vil normalt kunne godtgøres ved fremlæggelse af en krisecentererklæring, som kvindekrisecenteret har udfyldt. Denne erklæring bør indeholde oplysninger om den vold eller trusler herom, som er foregået i familien, en beskrivelse af behovet for midlertidigt at skærme barnet fra at have kontakt med den anden forælder samt oplysninger om barnets situation og belysning af barnets perspektiv, herunder i forhold til hvordan volden m.v. påvirker barnet, og hvordan barnet selv oplever sin situation i forhold til at have kontakt med den anden forælder. Det vil kunne være nødvendigt at supplere erklæringen med f.eks. andre sagkyndige udtalelser, politianmeldelse af volden m.v., skadestuerapport m.v. Ministeriet finder ikke grundlag for yderligere at præcisere bestemmelsens indhold.

4.7. Fast-track ordning for godkendelse af plejefamilier

Foreningen af kommunale social-, sundheds og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) hilser forslaget meget velkommen. *Socialtilsyn Hovedstaden* finder det positivt, at der er opsat så tydelige kriterier for, hvornår en kommune kan anmode socialtilsynet om fast-track godkendelse af plejefamilier.

Socialtilsyn Syd (STS) anfører i deres hørings svar, at de er meget positive over for lovfæstelse af en fast-track ordning for godkendelse af plejefamilier. STS anfører desuden, at opgaven med fast-track godkendelse af plejefamilier med

fordel kunne samlet ved ét socialtilsyn, og at det ville være hensigtsmæssigt, at give STS opgaven. Derudover anfører STS, at de finder, at ordningen bør omfatte alle anbringelser, hvor akutbestemmelsen finder anvendelse, at der bør være en kort frist for fremsendelse af anmodning om fast-track godkendelse, samt at seks-ugers sagsbehandlingsfrist vil kunne være utilstrækkeligt til, at sagen kan oplyses.

Socialtilsyn Midt anfører i deres høringssvar, at de ønsker afklaring af, om plejefamilien skal tilbydes grundkursus inden for seks-ugers fristen og udtrykker bekymring for, at den korte sagsbehandlingstid fjerner den ansøgende plejefamilies mulighed for at gøre sig grundige overvejelser om, hvad det vil sige at være plejefamilie.

Socialtilsyn Nord (STN) foreslår i deres høringssvar, at kommunernes frist for at indsende ansøgningen om særlig hurtig behandling præciseres, og at der stilles krav om, at plejefamilien har udfyldt og indsendt alle oplysninger senest ved modtagelsen af barnet eller fem uger før modtagelsen. STN stiller derudover spørgsmål om plejefamiliernes deltagelse i de obligatoriske grundkurser, når plejefamilien skal godkendes i fast-track ordningen.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker til STS's høringssvar, at den godkendelsesproces, som skal gennemføres ifm. en fast-track godkendelse indholdsmæssigt er den samme, som skal gennemføres ifm. andre plejefamiliegodkendelser. Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at gøre fast-track godkendelse af plejefamilier til en specialfunktion efter § 2, stk. 6, i lov om socialtilsyn.

På baggrund af høringssvarene er det præciseret i lovforslagets bemærkninger, at socialtilsynet vil have mulighed for at godkende plejefamilien med vilkår, jf. § 5, stk. 7, i lov om socialtilsyn, hvis tilsynet ved udløbet af seks-ugers fristen vurderer, at plejefamilien vil kunne godkendes, men der f.eks. mangler enkelte oplysninger, skridt eller opfyldelse af kriterier i godkendelseskonceptet i godkendelsen. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis plejefamilien ikke har haft mulighed for at deltage i de obligatoriske kurser inden godkendelsen, men dette forventes at ville ske inden for en kortere tidshorisont.

Det er desuden på baggrund af høringssvarene præciseret i bemærkningerne, at en forudsætning for, at socialtilsynet vil kunne træffe afgørelse inden for seks uger er, at socialtilsynet meget hurtigt modtager anmodningen fra kommunen og ansøgningen med de nødvendige oplysninger fra plejefamilien. Plejefamiliens ansøgning om godkendelse vil skulle indsendes til socialtilsynet via indberetning på Tilbudsportalen. Kommunalbestyrelsens anmodning til socialtilsynet om at behandle ansøgningen i fast-track ordningen skal sendes til det kompetente socialtilsyn samtidig med orienteringen af socialtilsynet om anvendelsen af den ikkegodkendte plejefamilie. Det vil sige straks efter, at barnet er blevet anbragt i den ikkegodkendte plejefamilie, jf. § 12, stk. 3, i det samtidig fremsatte forslag til barnets lov.

4.8. Ændringer som følge af barnets lov

Virksomheden Dataproces anfører, at lovforslaget vil forringe den centrale refusionsordning for kommunerne, idet udgifter efter barnets lov ikke vil indgå i beregningen af beløbsgrænsen for refusion i særligt dyre enkeltstager. Dataproces anfører endvidere, at kommunernes mulighed for refusion til udgifter til udenlandske mindreårige vil blive forringet, idet der med lovforslaget ikke længere vil være mulighed for at opnå refusion efter § 181 i serviceloven.

Endelig anfører dataproces, at der bør indsættes en henvisning til barnets lov i bestemmelserne om mellemkommunal refusion i § 9 c, stk. 2, 3 og 5, i retssikkerhedsloven.

Dansk Socialrådgiverforening ønsker, at den foreslåede § 11 f i retssikkerhedsloven om adgang til udveksling af oplysninger mellem kommunale myndigheder, der løser opgaver på børneområdet, politiet og anklagemyndigheden skærpes, således at de nævnte myndigheder forpligtes til at udveksle oplysninger.

Samtidig ønskes der fastsat en undersøgelses- og underretningspligt for politiet, anklagemyndigheden og domstolene til at afklare, om den sigtede eller dømte har egne børn eller bor på en adresse, hvor der bor børn i sager om stofmisbrug, vold i familien, seksuelle overgreb eller børneporno.

Ministeriets bemærkninger

Mht. den centrale refusionsordning i § 176 i serviceloven er der foretaget en ændring i lovforslaget, således at også udgifter efter det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov medtages i kommunernes mulighed for refusion i særligt dyre enkeltsager.

Derimod finder ministeriet ikke, at der er behov for ændring af lovforslagets del vedrørende refusionsordningen for kommunernes udgifter til udlændinge i § 181 i serviceloven. Udgifter til udlændinge efter serviceloven vil således være omfattede af § 181 i serviceloven, mens udgifter til børn og unge, herunder efterværn, vil være omfattede af refusionsordningen i det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov. Der vil ikke skulle ydes hjælp og støtte til børn og unge efter serviceloven. Ministeriet skal i forlængelse heraf understrege, at kravet i § 181, stk. 3, i serviceloven om anbringelse i døgnophold inden for 24 måneder også vil være opfyldt, såfremt personen inden for 24 måneder er anbragt i et døgnophold efter det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov og siden får døgnophold i et tilbud efter serviceloven.

Ministeriet skal vedrørende Dataproces' bemærkninger til bestemmelserne om mellemkommunal refusion i § 9 c, stk. 2 og 3, i retssikkerhedsloven bemærke, at disse bestemmelser efter gældende ret ikke finder anvendelse for udgifter efter serviceloven, idet handle- og betalingsforpligtelsen ligger hos den samme kommune, og der derfor ikke er behov for mellemkommunal refusion. Af samme grund er der ikke grundlag for, at udgifter efter det samtidigt fremsatte forslag til barnets lov skal omfattes af de nævnte bestemmelser. Tilsvarende gælder for så vidt angår § 9 c, stk. 5, i retssikkerhedsloven, idet børn og unge under 18 år ikke kan visiteres til de i § 9 c, stk. 5, anførte tilbud efter serviceloven.

Mht. forslaget om skærpelse af den foreslåede § 11 f i retssikkerhedsloven skal det bemærkes, at bestemmelsen er videreført uændret fra servicelovens § 49 b. Ministeriet skal bemærke, at der ikke indgår ønske om eller er afsat midler til at udvide forpligtelserne hos politiet, anklagemyndigheden eller domstolene til at afdække sigtede eller dømtes familie- eller bopælsforhold i aftalen om Børnene Først. Forslaget om udvidelse af forpligtelserne kan på den baggrund ikke imødekommes.

Ministeriet skal videre understrege, at de pågældende myndigheder efter ministeriets opfattelse er - og også fremadrettet vil være - omfattet af de særlige regler om underretningspligt for personer, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, som indebærer at de har pligt til at underrette

kommunalbestyrelsen, bl.a. hvis de som led i tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte eller et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb. Manglende overholdelse af underretningspligten er desuden forbundet med strafansvar efter straffelovens § 156.